

พระธรรมเทศนา

กীরติกถา

เนื่องในการทรงบำเพ็ญพระราชกุศล พระราชทานพระศพ
สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี

โดย พระราชวรมุนี

รองเจ้าคณะภาค ๖ วัดสังเวชวิศยาราม

ณ พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท ในพระบรมมหาราชวัง

วันพุธที่ ๒๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๔

ขอถวายพระพร เจริญพระราชสิริสวัสดิ์พิพัฒนามงคลพระชนมสุขทุกประการ จงมีแต่
สมเด็จพระบรมบพิตร พระราชสมภารพระองค์ สมเด็จพระปรมินทรมหาวชิราลงกรณเจ้า ผู้ทรง
พระคุณอันประเสริฐ บัดนี้ จักรับพระราชทานถวายวิสาขนาพระธรรมเทศนาใน “กীরติกถา” ฉลอง
พระเดชพระคุณ ประดับพระปัญญาบารมี ถ้ำรับพระราชทานถวายวิสาขนาไปมิได้ตั้งตามโองการ
อรรถาธิบายในพระธรรมเทศนา ณ บทใดบทหนึ่งก็ดี ขอเดชะ พระเมตตาคุณ พระกรุณาคุณ พระ
ขันติคุณ ทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานอภัยแต่อาตมะ ผู้มีสติปัญญาน้อย ขอถวายพระพร

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมมาสมพุทฺธสฺส

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมมาสมพุทฺธสฺส

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมมาสมพุทฺธสฺส

รูปี ชีรติ

มจจานัน

นาม โคตตี

น ชีรติ ฯ

ณ บัดนี้ จักได้รับพระราชทานถวายวิสาขนาพระธรรมเทศนาใน “กীরติกถา” ฉลองพระเดช
พระคุณประดับพระปัญญาบารมี ในการทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชา-
นุญาตให้คณะองคมนตรี ร่วมเป็นเจ้าภาพ ในการบำเพ็ญพระราชกุศล พระราชทานพระศพ
สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ
ด้วยอำนาจแห่งกตัญญูกตเวทิตาธรรม

สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ทรงเป็นพระกุลเชษฐ์แห่ง
พระบรมราชจักรีวงศ์ พระองค์ทรงมีพระจริยาวัตรที่งดงาม ได้ทรงบำเพ็ญพระกรณียกิจน้อยใหญ่
อันเป็นหินทานุทิศประโยชน์แก่บ้านเมือง และประชาชนเป็นอเนกปริยาย พระคุณสมบัติ พระจริย
วัตร พระเกียรติยศ ปรากฏเป็นปฏิฐานคุณดีแก่พสกนิกรทุกถ้วนหน้า โดยเฉพาะพระจริยวัตรด้าน

อนึ่ง การมางานบำเพ็ญกุศลทักษิณานุปทานกิจ นอกจากจะตั้งใจอุทิศส่วนกุศล แต่ บุพ พการีชนผู้ล่วงลับแล้ว ยังถือว่ามีมาเพื่อชิมซาบรสพระธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระชินวร สัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อนำเอาไปประยุกต์ปฏิบัติเป็นแนวทางแห่งการดำเนินชีวิตกัจจวัตรของตนเอง อีกประการหนึ่ง การมาชิมซาบรสพระธรรมเพื่อน้อมนำไปปฏิบัติ นั้น อาจสรุปได้ดังนี้ คือ

๑. มาเพื่อพิจารณา ชั้น ๒ หรือ “เบญจขันธ์” ว่ามีการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไปเพื่อพิจารณา กล่อมเกล่าจิตใจให้รู้เท่าทันกับความเป็นจริง อันว่า “เบญจขันธ์” คือ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ นั้นย่อมมีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องเป็นระบบ เกิดเป็นระบบ ทำงานเกี่ยวเนื่องกันเป็น ระบบ และดับสลายก็เป็นระบบเช่นเดียวกัน ในที่นี้ใคร่ขออธิบายการทำงานที่เป็นระบบของขันธ์ ๕ ดังนี้ ประการแรก “รูป” เมื่อเราพูดถึงรูป เราก็จะพูดถึงอายตนะ คือ “ประตู” มี ๒ ทาง คือ ๑. อายตนะภายใน ได้แก่ ตา/หู/จมูก/ลิ้น/กาย/ใจ ๒. อายตนะภายนอก ได้แก่ รูป/เสียง/กลิ่น/รส สิ่งที่ถูกตัวเรา / สิ่งที่เราเห็น / เบญจขันธ์ทำงานกันเป็นระบบก็คือ “ตา” ไปกระทบ “รูป” วิญญาณ คือ การรับรู้, การรู้แจ้งก็จะทำงานโดยอัตโนมัติ ซึ่งเราเรียกว่า “จักขุวิญญาณ” จากนั้นก็จะส่งงานให้กับ “สัญญา” คือความทรงจำ “สัญญา” ก็จะแปลความหมายรูปนั้นว่า เป็นรูปใคร, เป็นเพื่อน, เป็นพี่, เป็นน้อง” เป็นพ่อ, เป็นแม่, จากนั้นก็จะส่งงานให้ “สังขาร” คือ การปรุงแต่ง... เมื่อสังขารปรุงแต่งแล้วก็จะเกิด “เวทนา” คือ ความรู้สึกตามมา ถ้าชอบรูปนั้น ก็เป็น “สุขเวทนา” อยากอยู่ อยากคุย อยากสนทนาปราศรัย, ถ้าไม่ชอบรูปนั้น ก็เป็น “ทุกขเวทนา...อยากหลบ อยาก หลีก อยากหนี อยากไล่ไปให้พ้นๆ ตา, ถ้าปรุงแต่งแล้วเฉยๆ ก็เป็น อทุกขสุขเวทนา... เฉยๆ ไม่ สนใจ จะอยู่จะไปก็ช่าง ทำนองนี้...

๒. มาเพื่อพิจารณาว่า ชาวมโหมหิ ขริ อนติโต....เรามีความแก่เป็นธรรมดา ไม่ล่วง พ้นความแก่ลงไปได้ คือ คนเรานั้น เมื่อเกิดแล้ว ก็แก่ทันที เปรียบเหมือนรถยนต์ / ถ้ายังอยู่ในอุ้ง ก็ยังเป็นรถใหม่, พอมีคนซื้อ ดีหะเบียน มีเจ้าของถูกต้อง, เอาออกวิ่งจากอุ้งไปเพียง ๑๐ เมตร, ก็ เรียกว่ารถเก่าแล้ว, ถ้าจะขายก็ต้องขายเป็นรถ Second Hand หรือ Used Car รถมือสอง, ไม่มี ใครยอมซื้อเป็นรถมือใหม่ ดังนั้น เมื่อมีการเกิด/ก็ต้องยอมรับความแก่ แม้ในยุคปัจจุบัน การแพทย์ เจริญก้าวหน้า มีการทำศัลยกรรมเพื่อชะลอความแก่ มีการทานยาชะลอความแก่ หรือมีการออก กำลังกายชะลอความแก่ ถึงจะอย่างไรก็ต้องยอมรับความจริงว่า “เราก็ยังแก่อยู่ดี” จะกิน อยากรู กินเท่าไร กินอะไรก็แก่อยู่ดี, จะนอนอย่างไร นอนเท่าไร ก็ยังแก่อยู่ดี, จะออกกำลังกายทำ ไหน อยากรู ก็ยังแก่อยู่ดี, จะพักผ่อนอย่างไร ที่ไหน ก็ยังแก่อยู่ดี กาลเวลากลับคืนสิ่งเสมอ หนึ่งในเรื่องที่กาลเวลากลับคืนไปคือเรี่ยวแรงอันแข็งแกร่ง และสายตาอันแจ่มใส แม้เราจะพึงพอใจ หรือไม่ก็ตามก็ต้องยอมรับในกฎธรรมชาติข้อนี้ อันตกอยู่ในกฎของไตรลักษณ์คือ “อนิจจัง” ไม่ เทียง “ทุกข” ทนอยู่สภาพเดิมไม่ได้ “อนัตตา” ไม่เป็นไปตามใจปรารถนา พระอรหันต์ก็ยังแก่ พระพุทธเจ้าก็ยังทรงชรา และดับขันธปรินิพพานในที่สุด ดังนั้น เราต้องยอมรับความจริงข้อนี้ / เมื่อเรายอมรับความจริงได้แล้ว / ใจของเราจะได้ไม่เป็นทุกข์ จิตใจปลอดโปร่ง โล่งสบาย, พยายามนึกถึงคุณงามความดีที่ตนเคยทำนำไปปฏิบัติฝากไว้ในโลก “คนหนุ่มสาวมองไปข้างหน้า ด้วยความหวัง คนแก่เฒ่ามองไปข้างหลังด้วยความภาคภูมิใจ” รับผิดชอบ เช่นนี้แล้ว ก็รับ

ทำคุณงามความดี เพื่อเป็นสมบัติติดตัวไปในภพหน้าชาติหน้า “วันเวลาลดน้อยถอยลงไป มีสิ่งใด เป็นประโยชน์โปรดรับทำ”

๓. มาเพื่อพิจารณาเพื่อมายอมรับว่า พยาธิธมมโหมทิ พยาธิ อนติโต เรามีความเจ็บ คือ พยาธิเป็นธรรมดา ไม่ล่วงพ้นพยาธิไปได้ พยาธินั้นมาถึงใคร เมื่อไรก็ได้ ไม่จำกัดเวลา ไม่จำกัด พื้นที่ ไม่จำกัดวัยด้วย อาจเกิดแก่เด็กก็ได้ อาจเกิดแก่คนหนุ่มสาวก็ได้ พยาธิจัดเป็นหนึ่งในบรรดา ตริทุต คือ ขรา, พยาธิ, มรณะ, และบรรดาตริทุตนั้น ไม่จำเป็นต้องเกิดตามกันมาเป็นลำดับ คือ ไม่ใช่ว่าจะต้องแก่ก่อนแล้วจึงเจ็บไข้ได้ป่วย และตาย / พยาธิเกิดแก่เรา ไม่ต้องจัดลำดับก่อนหลัง เช่น เด็กไม่มีโรค อาจตายขึ้นมาตั้งๆ ก็ได้ หรือคนแก่ แก่แล้วไม่ป่วย ไม่ใช่ อยู่ไปเท่าไร อายุยืน ยาว เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของลูกหลานก็มีมากมายถมไป พยาธินั้นเปรียบเหมือนน้ำในมหาสมุทร แล่นเข้าซัดฝั่งอยู่โดยไม่หยุดยั้ง, บางครั้งคลื่นลมไม่จัด ซัดแต่เพียงเบาๆ เปรียบเหมือนเจ็บไข้ได้ ป่วย ปวดหัวตัวร้อนธรรมดา ทานยาสามัญประจำบ้านก็หาย.... แต่เมื่อมีพายุ ก็ซัดกระหน่ำอย่าง แรง เปรียบเหมือนเป็นไข้หนัก จวนตาย เจียนอยู่, ไม่มีใครห้ามมหาสมุทรและคลื่นลมได้ฉับใด..... ก็ไม่มีใครหยุดพยาธิได้ฉับนั้น....

๔. มาเพื่อพิจารณาเพื่อมายอมรับว่า มรณธมมโหมทิ มรณ อนติโต เรามีความตายเป็น ธรรมดา ไม่ล่วงพ้นความตายไปได้ มนุษย์ทุกคนควรตระหนักในข้อนี้อยู่เสมอ...เมื่อตระหนักได้ แล้วก็... ไม่ควรให้เวลาเสียไปโดยเปล่าประโยชน์...ปฏิบัติหน้าที่การงานด้วยความตั้งใจ เพราะรู้ว่า มีเวลาในโลกนี้มีจำกัด...ไม่เอาเวลาไปเที่ยวเตร่สนุกสนานจนเกินควร รวมทั้งไม่คิดท้อใจ ทำอกุศล เพราะรู้ว่าเป็นบาปที่ส่งผลต่อตนเอง ทำให้ตายไม่สงบ พยายามทำงานไม่ให้อากุลคั่งค้าง เพื่อไม่ให้ เป็นห่วงหรือเป็นภาระแก่จิต รวมทั้งรู้จักปล่อยวาง เวลาเมื่ออุปสรรคหรือความขัดแย้งอันจะพึง เกิดขึ้นในบางครั้งบางคราว เพราะเราอาจจะมีชีวิตไม่ถึงพรุ่งนี้ก็ได้ “อชเชว กิจจมาตปปี เราควร รีบเร่งทำคุณงามความดีเสียตั้งแต่วันนี้” “โก ชลญา มรณ สุเว ใครเล่าจะล่วงรู้ได้ว่า ความตายจะ มาถึงในวันพรุ่งนี้” สุภาชิตติเบตสอนไว้ว่า “ระหว่างพรุ่งนี้กับชาติหน้า ไม่มีใครรู้หรือกว่าอะไร มาถึงก่อนกัน” พรุ่งนี้ก็คือสิ่งที่กำลังจะมาถึง, ชาติหน้าก็คือความตายที่กำลังจะมาถึง พระพุทธ- ศาสนาให้เราเจริญมรณสติ ระลึกถึงความตายเป็นประจำ ระลึกความจริงที่ว่า ความตายจะเกิด ขึ้นกับเราแน่นอน แต่จะเกิดเมื่อไหร่ไม่รู้ อาจจะเป็นเดือนหน้า พรุ่งนี้ วันนี้ หรือคืนนี้ก็ได้ “เข้ายัง แลเห็นหน้า สายตาย สายยังอยู่สบาย บ่ายม้วย บ่ายยังรื่นเริงกาย เย็นดับชีพแฮ เย็นยังหยอก ลูกด้วย คำม้วยอาลัย” ทั้งนี้ก็เพื่อที่เราจะได้ไม่ประมาทมัวเมาในชีวิตนั่นเอง ที่สุดของการเกิดก็ คือ มรณะ, ความตายมาถึงเมื่อใด, การเกิดก็สิ้นสุดลงเมื่อนั้น.... ดังนั้น ความตายจึงเป็นไม้ท่อน เดียวกับการเกิด ถ้าการเกิดเป็นหัวไม้, ความตายก็เป็นหางไม้, ใครอยากเกิดก็ต้องยอมรับความ ตาย จะไม่ยอมรับเงื่อนไขไม่ได้ทั้งนั้น, อุทรว ชีวิติ “ชีวิตเป็นของไม่ยั่งยืน” ฐวั มรณิ “ความ ตายเป็นของเที่ยงแท้แน่นอน” สพพิ ปาย คนตพพิ “คนเราต้องละทิ้งสิ่งทั้งปวงไป” อนตมโส สริรมปิ “โดยที่ สุดแม้แต่สังขารร่างกายของคนเรา เขานำเอาไปเผาไฟ” “ยศและลาภหาไปไม่ได้ แน่ เว้นเสียแต่ต้นทุนบุญกุศล ทั้งสมบัติทั้งหลายให้ปวงชน ร่างของตนเขายังเอาไปเผาไฟ” ความ ตายนั้นจะหลีกเลี่ยงก็ต้องพบ จะหลบก็ต้องเจอ...น อนตลิกเข น สมุทหมชเณ “จะซ่อนในกลีบเมฆ

กลางเวหา, ซ่อนกายา กลางสมุทร สุดวิสัย, จะซ่อนตัว กลางป่าเขา ลำเนาไพร, จะหลีกพ้น จากความตาย นั้นไม่มี” เมื่อเราตายไปแล้วสิ่งที่จะติดตัวไปในภพหน้าชาติหน้าก็คือ ต้นทุนบุญ กุศล ที่เราได้บำเพ็ญมา และสิ่งที่เหลือไว้ให้อนุชนรุ่นหลังสรรเสริญ ศรัทธากล่าวานจารจารึก ก็ คือคุณงามความดี “พฤษภ กาสร อิกกุญชร อันปลดปลง โทหนต์เสนงคง สำคัญหมายในกายมี นรชาติ – วางวาย มลายลื้นทั้งอินทรีย์ สลิตทั่วแต่ชั่วดี ประดับไว้ในโลกา”

สมตามอุเทศนาสุภาชิตที่ได้ยกไว้ ณ เบื้องต้นว่า “รูป ชีรติ มจจານัน นามโคตตัม น ชีรติ” แม้ร่างกายชีวิตจะดับสลายหายไป แต่ชื่อเสียง เกียรติศักดิ์ คุณงาม ความดี จะสถิตอยู่ในโลกา ตลอดไปแล

ด้วยอำนาจแห่งพระราชกุศล ทักษิณานุประทานกิจ อันสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ พระองค์ ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้องคมนตรี บำเพ็ญกุศลอุทิศ ถวายพระศพสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ทั้งปวงนี้ จง สำเร็จเป็นวิบากราศี มีผลสัมฤทธิ์ ผลดีวิบากสมบัติ อริคุณ วิบุลยผลแต่ สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ โดยฐานนิยม สมควรแก่คติ วิสัยในสัมปรายภาพ สมดังพระราชปรารภจงทุกประการ

รับพระราชทานถวายวิสาขนาพระธรรมเทศนา ฉลองพระเดชพระคุณระดับพระปัญญา บารมี ยุติลงคงไว้แต่เพียงเท่านี้ เอิ๊ว ก็มีด้วยประการฉะนี้

ขอถวายพระพร

ศูนย์ข้อมูลข่าวสาร สำนักพระราชวัง
โทร. ๐ ๒๖๒๓ ๕๕๐๐ ต่อ ๓๑๐๓-๔
www.brh.thaigov.net/